

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

-

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

-

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämisessä?

-

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

-

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

-

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

-

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

MTK pitää strategiaa tarpeellisena ja kiittää tehdystä valmistelusta.

MTK kuitenkin korostaa, että tilannekuva ja strategia on tehty Koronaa edeltävällä ajalla. Strategia vanheni jo ennen julkaisuaan ja yritykset ovat poikkeuksellisessa kriisissä..

Tästä syystä MTK esittää yrittäjyysstrategian uudelleen tarkastelua ja julkaisemisen siirtämistä vastaamaan muuttunutta tilannetta, kunhan koronakriisin yritysvaikutukset selviävät.

Mäki-Hakola Marko
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Jos ei, niin mitä lisäisit? [Strategia hyvin yleisellä tasolla ja eri yrittäjyyden alojen osalta tarvitaan syventämistä.]

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Jos ei, niin mitä muuttaisit? [Kuntoutusalan/terveysalan yrittäjyyden erityispiirteitä ei siinä ole huomioitu.]

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämisessä?

Kyllä

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

3.1. Ennustettava ja kilpailukykyinen yritysverotus

Aloittavien yritysten ennakoverojen maksuaikojen joustavuuden lisääminen. Makroyritysten pienet tulot aloittamisvaiheessa olisi hyvä huomioida ja rakentaa verotuksellisesti portaittaisuutta tai erillisiä kevennyksiä määrääjäksi, jotta saavat yritystoiminta saadaan kunnolla käynnistettyä.

3.2. Osaaminen ja osaavan työvoiman saatavuus yritysten kasvun tukena yksinyrittäjien osaamisen tukeminen (tiedon tarve ja kouluttautuminen) Vahvistetaan yksinyrittäjien/mikroyritysten työnantajavelvoitteiden tuntemista työllistämiskynnyksen alentamiseksi. Konkreettisia toimia esimerkiksi ensimmäisen työntekijän palkkaamisen helpottaminen, koeajan pidentäminen ja tukitoimet palkkaamiseen.

3.3.Kasvuhakuisien yritystoiminnan lisääminen

Vauhditetaan digikokeiluja ja investointeja. Kuntoutusalalla korkeat kustannukset hankinnoissa on suurimmista esteistä digikehitykselle. Voisiko kohdistaa tähän yritystukea niille, jotka siihen haluavat lähteä? Pienyritysten pääoma ei riitä erillisiin investointeihin ja kehittämiseen, kun esimerkiksi lakisääteiset potilastietojärjestelmät vaatineet jo viime aikoina panostusta.

3.4. Säätelyn ja asioinnin sujuvoittaminen sekä toimivan kilpailun edistäminen

Kuntoutusalalla on kytkös julkiseen sektoriin kilpailutusten ja sopimusten vuoksi. Lisäksi vahva lainsäädännöllinen ja valvovan viranomaisen säätelemä toiminta osaltaan rajaa myös alan sisäistä kilpailua sekä ulkoista.

3.5. Yrittäjyys aluekehityksen ajurina.

Yksityisen palveluntuotannon rooli julkisia sotepalveluita kehittäessä. Palvelusetelien hyödyntäminen alueellisen palveluntuotannon mahdollista-

jana. Nyt palveluverkosto kuntoutusalan yrityksissä suhteellisen laaja, tarjontaa myös pienillä paikkakunnilla ja asiakkaille kotiin tuotettavien palveluiden määrä suurta.

3.6.Yrittäjän uusi alku, turva ja jaksaminen

YEL-järjestelmän kehittäminen niin, että alivakuuttaminen vähentyy ja yrittäjillä mahdollisuus riittävään sosiaaliturvaan ja eläkekertymään.

3.7.Yrittäjille suunnattujen palveluiden räätälöinti erityisiin tarpeisiin ja tilanteisiin.

Eri yritysmuotojen huomiointi (yksinyrittäjyys ja pienyrittäjyys) ja eri alojen erityispiirteiden todellinen tunnistaminen palveluissa. Sotealallakin erilaista yrittäjyyttä (vrt. esim. Lääkärien ammatinharjoittaminen ja kuntoutusalan vahva sopimussäätely).

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

Todellinen kosketuspinta eri alojen yrittäjyyteen. Pienyrittäjyyden tunnistaminen ja sen arvostuksen nostaminen. Helposti yrittäjyyden kehittäminen menee isot edellä ja kuntoutusalan kaltaiset omat erityispiirteensä omaava alat jäävät sivuun. Toiminnallistamiseen tarvitaan myös eri alojen osaajia mukaan, ei vain yrittäjyyden asiantuntemusta.

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

-

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

-

Forss Jasu
Kuntoutusalan Asiantuntijat ry

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Kyllä

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Kyllä

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämisessä?

Kyllä

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

Ei lausuttavaa

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

Ei lausuttavaa

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

Ei lausuttavaa

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

KKV pitää yritysstrategiaa koskevassa muistiolounnoksessa esitettyjä tavoitteita ja toimenpiteitä toimivan kilpailun edistämiseksi ja kilpailupolitiikan terävöittämiseksi perusteltuina ja siten kannatettavina, sillä toimiva kilpailu edistää yrittäjyyden edellytyksiä, vahvistaa elinkeinoelämän kilpailukykyä ja edistää tuottavuuden ja talouden kasvua. Kilpailupolitiikan tavoitteena on, että markkinat ovat avoimet, toimijoilla on tasapuoliset toimintaedellytykset ja markkinoille tuloon tai sieltä poistumiseen ei liity perusteettomia esteitä.

KKV pitää hyvänä, että osaaminen on omana teemanaan yritysstrategiaa koskevassa muistiolounnoksessa. Osaamiseen liittyviin toimenpiteiden toteuttamisessa ovat avainasemassa yrittäjyyskoulutuksen ja -valmennuksen monipuoliset ja riittävän laajat osaamistavoitteet yrittäjien ja työntekijöiden riittävän osaamisen kartuttamiseksi.

Yritystoiminnan säädösten (mm. kuluttajansuoja- ja kilpailulainsäädännön) tunteminen on osa yritysten riskien hallintaa sekä menestymisen, talouden ja maineen edistämistä. Osaaminen ja asiantuntemus antaa yritykselle itseluottamusta ja varmuutta, että he osaavat toimia oikein. Osaamisella yrittäjä voi myös vaikuttaa kestävään talouteen, sillä yritysten toimintatavoilla on yhteiskunnallista merkitystä. KKV turvaa markkinoiden toimivuutta valvonnan ja vaikuttamisen lisäksi myös kuluttajien sekä yritysten osaamista edistämällä mm. informaation ja koulutuksen keinoin. Yritysten kuluttajansuojan tuntemukseen liittyvä osaamisvaje tuli esiin KKV:n vuonna 2018 tekemässä selvityksessä: Kuluttajansuojan tunnettuus elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien keskuudessa. Yritysten osaamista onkin entisestään lähdetty edistämään korkeakoulu yhteistyön ja yritysvalmennuksen avulla. Kehittämishankkeessa on mm. luotu sidosryhmäverkostoa ja mallinnettu useille koulutusaloille soveltuvaa tapaa oppia kuluttajansuojaa yritystoiminnassa käytännönläheisesti.

Linkki em.selvitykseen Kuluttajansuojan tunnettuus elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien keskuudessa: <https://www.kkv.fi/globalassets/kkv-suomi/julkaisut/selvitykset/2018/kkv-selvityksia-2-2018-kuluttajansuojan-tunnettuus.pdf>

Mäntylä Taina
Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Kyllä

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Kyllä

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämisessä?

Kyllä

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

Kasvuhakuisen yritystoiminnan lisääminen:

- kunnat ja niiden omistamat ja rahoittamat kehitysyhtiöt ovat keskeisessä roolissa vetovoimaisen toimintaympäristön luojana, yritysten innovaatiotoimintaa tukevien kehittämislustojen ja ekosysteemien rakentajana sekä yritysten neuvontapalveluiden tuottajana. Yritysstrategian toteuttamisessa tulisi laajasti hyödyntää kuntien elinkeinotoimintaa ja myös kohdentaa valtion rahoitusta ja muita työkaluja tätä tukevasti.

- kuntarahoitteinen yritysneuvonnalla on kontaktipintansa ansiosta edellytykset toimia kattavasti yrityspalveluiden jakelukanavana. Näissä yritysneuvojat kohtaavat laajasti erilaisia asiakkaita, välittävät tietoa tarjolla olevista palveluista, arvioivat asiakkaiden palvelutarpeen ja vastaavat heidän

ohjaamisestaan muiden palveluiden käytössä silloin, kun palvelutarvetta ei itse pystytä tyydyttämään.

- kuntarahoitteinen neuvonta on keskeisessä roolissa, kun halutaan varmistaa, että Business Finlandin, Finnveran ja Ely-keskusten palveluja hyödyntävät ne asiakkaat, joille niistä on eniten hyötyä ja näin vivuttaa julkiselle rahalla parasta vaikuttavuutta. Koronakriisiin liittyvä yrittäjien neuvonta ja ohjaaminen eri rahoituksiin on juuri nyt tehnyt tätä roolia näkyväksi.

- nykyisten (kuntien ja valtion rahoittamien) julkisten yrityspalvelujen toimintaa voidaan tehostaa nykyresurssein lisäämällä toimijoiden keskinäistä kanssakäymistä ja tietojen vaihtoa ja tässä alueelliset Team Finland –koordinointiryhmät ovat jo nyt keskeinen foorumi ja niiden roolin vahvistaminen edelleen on perusteltua.

- kasvua hakevat yrittäjät arvostavat sitä, että yrityksen tilannekuva on yhdellä yhteyshenkilöllä. Samoin yrittäjät toivovat, että yrityspalvelutoimijat ovat heistä kiinnostuneita ja ottavat myös yrittäjiin päin aktiivisesti yhteyttä ja kehitysyhtiöt tekevät päivittäin juuri tätä työtä.

- yhteismitallinen yritysanalyysi Business Finland – kehitysyhtiöt – ELY – kaupungit, sovitaan yhteisestä mallista ja analyysin tiedot ovat myös muiden käytössä yrityksen luvalla. Tästä on jo pilotti käynnissä BF - kehitysyhtiöt kesken.

- julkisrahoitteinen yritysryhmän vientirengas oli käyttökelpoinen ja tehokas, sen palauttamista on syytä pohtia.

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

-

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

-

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

Helenius Jaakko
Suomen Elinkeino- ja Kehitysyhtiöt SEKES

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Jos ei, niin mitä lisäisit? [Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että kestävyys huomioidaan selkeämmin yrittäjyysstrategiassa sen keskeisenä lähtökohtana. Hallitusohjelman tavoitteena on monipuolistaa elinkeinorakennetta ja kannustaa kestävään kasvuun. Kestävyyden näkökulma on mainittu yritysstrategian alussa, kun viitataan hallitusohjelmaan. Kestävyys tulisi huomioida strategiin teemoissa erityisesti sääntelyn sujuvoittamisessa ja aluekehityksessä. Kestävä kasvu tulisi olla myös keskeisenä näkökulmana teemojen tiekarttojen laatimisessa. Kytkeä hallitusohjelman keskeisiin tavoitteisiin olisi hyvä lisätä. Hallitusohjelmaa elinvoimaa koskevissa tavoitteissa korostetaan, että tulevaisuuden muutosajureita ovat globaalit megatrendit, kuten ilmastonmuutos, digitalisaatio ja kaupungistuminen. Elinvoimaisen Suomen menestyksen avain on kyvyssä tarttua muutoksen tarjoamiin mahdollisuuksiin ja tarjota niihin ratkaisuja. Isoina muutosajureina kaikessa toiminnassa vaikuttavat ilmastonmuutoksen vastainen taistelu, bio- ja kiertotalous, teknologinen kehitys sekä kaupungistuminen. On myös huomattava, että EU:n uudessa Teollisuuspoliittisen strategiassa muun muassa kiertotaloudella on keskeinen rooli. Toimenpideohjelma ja strategia ovat osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan (Green Deal), jonka tavoitteena on ilmastoneutraali, kilpailukykyinen ja hyvinvoiva Eurooppa.]

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Jos ei, niin mitä muuttaisit? [Yrittäjyysstrategian tilannekuvan tavoitteena on tunnistaa yrittäjyyden pullonkaulat ja edistettävät teemat. Tilannekuvan mukaan, että olemme selvästi jäljessä OECD:n keskiarvoa sekä vaikutusten arvioinnissa, että varsinkin sääntelyn jälkikäteisarvioinnissa. Strategiassa kehittämisen mahdollisuuksia on tunnistettu muun muassa toimialakohtaisen sääntelyn sujuvuudessa. Lisäksi ympäristölupakäytänteitä on pidetty raskaina, tosin strategian mukaan näillä aloilla on viime vuosina tehty paljon sujuvoittamistyötä. Ympäristöministeriö lausuu, että koska yhdeksi strategiseksi teemaksi on valittu sääntelyn sujuvoittaminen, tulisi jatkovalmistelussa tunnistaa paremmin jo tehty ja tekeillä oleva sujuvoittamistyö.]

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämiseksi?

-

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

3.2 Osaamisen ja osaavan työvoiman saatavuus, 3.3 Kasvuhakuisen yritystoiminnan lisääminen

Strategian yhtenä tavoitteena on Suomen houkuttelevuuden lisääminen, jotta ulkomaiset opiskelijat ja työntekijät haluavat työllistyä Suomeen tai toimia täällä yrittäjinä. Ympäristöministeriö toteaa, että näiden strategisten teemojen jatkovalmistelussa on tärkeää huomioida myös ekologisesti kestävä, viihtyisä ympäristö ja toimiva yhdyskuntarakenne merkittävänä vetovoimatekijänä.

3.4 Sääntelyn ja asioinnin sujuvoittaminen sekä toimivan kilpailun edistäminen

Alustavasti tunnistetuissa toimissa mainitaan Yksi yhdestä -kokeilun laajentaminen. Ympäristöministeriö lausuu, että strategian valmistelussa on huomioitava hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan lainsäädäntöä kehitetään laajentamalla asteittain yksi yhdestä -periaatetta painottaen määrällisyyden sijaan kuitenkin lainsäädännön tarkoituksenmukaisuutta.

Alustavasti tunnistetuissa toimissa mainitaan, että yritysten hallinnollisen taakan vähentämiseksi selvitetään mahdollisuutta asettaa lupien käsittelylle maksimikäsittelyajat. Ympäristöministeriö lausuu, että asiaa selvitetään Investointien tehokas lupamenettely - Yhden vuoden aikaraja viranomaistoimille lupamenettelyissä hankkeessa (VN TEAS hanke), jonka ohjausryhmään kuuluu YM, TEM ja VM. Työssä selvitetään lainsäädännöllisiä mahdollisuuksia, reunaehtoja ja rajoitteita säätää investointihankkeiden lupamenettelyjen viranomaistoimintojen enimmäiskestosta sekä voitaisiinko muilla keinoilla päästä samaan tavoitteeseen. Selvityksessä arvioidaan myös lupamenettelyn viranomaistoiminnoille asetettavan aikarajan toteuttamistapojen tehokkuutta suhteessa siihen, kuinka pitkälle tavoite menettelyjen jouduttamisesta voidaan toteuttaa 1.9.2020 voimaan tulevalla ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamislaiilla (764/2019). Lisäksi selvityksessä otetaan huomioon muun muassa TEM:n koordinoima Luvat ja valvonta -hanke. Selvitys valmistuu 30.4.2020.

Alustavasti tunnistetuissa toimenpiteenä mainitaan, että karsitaan tarpeettomia lupia ja ilmoituksia jotka eivät perustu EU-sääntelyyn. Eteneminen edellyttää selvittämisen rajaamista esim. tietyille toimialoille. Ympäristöministeriö lausuu, että viime vaalikaudella hallitusohjelmassa keskeisenä tavoitteena oli sääntelyn sujuvoittaminen, jolloin eri ministeriöiden toimialojen lainsäädäntöä sujuvoitettiin merkittävästi. Erityisesti ympäristöministeriön toimialan menettelyjä sujuvoitettiin lukuisissa lakihankkeissa. On tärkeää, että tällä vaalikaudella arvioidaan jo toteutettujen sujuvoittamistoimenpiteiden vaikuttavuutta.

3.5. Yrittäjyys aluekehityksen ajurina

Yrittäjyysstrategiassa ei vielä ole kirjattu tähän teemaan alustavasti tunnistettuja toimenpiteitä. Ympäristöministeriö mainitsee tämän teeman jatkovalmistelussa huomioitavaksi juuri alkaneen Elinvoimainen ja kestävä monipaikkainen Suomi -selvityksen (VN TEAS hanke). Selvityksen tavoitteena on tuottaa kattava kuva monipaikkaisuuden kehityksestä, nykytilasta, tulevaisuudesta ja kestävydestä sekä tunnistaa keskeiset keinot, joilla voidaan edistää kestävää monipaikkaisuutta. Tutkimuksessa tuotetaan tietoa ja käydään avointa vuoropuhelua, joiden tavoitteena on palvella erityisesti valtion säädösvalmistelua, suunnittelua ja aluekehittämisen ohjausta eri sektoreilla polarisoituvan aluekehityksen haittojen torjuntaan ja tukemaan kestävää maaseudun ja kaupungin vuorovaikutusta.

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

Tavoitteena kunkin strategisen teeman osalta suunnitella konkreettisia toimenpiteitä sekä muodostaa kokonaiskuva strategisen teeman toimenpiteistä sekä teemaa lähellä olevasta muusta tekemisestä.

Ympäristöministeriö lausuu, että selkeä, konkreettinen ja keskeisiin ongelmiin pureutuva tiekartta tukisi strategian toteuttamista parhaiten. Sääntelyn sujuvoittamisen osalta keskeistä on jo toteutettujen sujuvoittamistoimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi.

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

-

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

Koronakriisin jälkeisistä toimista: Taloutta ja työllisyyttä on autettava toipumaan kestävillä tavoilla, jotka tukevat ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Pokka Hannele
Ympäristöministeriö

Jylhä Sanna
Ympäristöministeriö

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Jos ei, niin mitä lisäisit? [Strategialuonnoksessa ei ole käsitelty yrittäjyyteen liittyvän tilastoinnin kehittämistä, joka osaltaan edesauttaisi yrittäjyysstrategian toimien seurantaan ja kohdentamista. Tällä hetkellä esimerkiksi suuriin yrityksiin luetaan yli 250 henkilöä työllistävät yritykset, jonka vuoksi tähän luokkaan luetaan sekä 251 työntekijää työllistävät yritykset että yli kymmentuhatta työntekijää työllistävät yritykset, joiden liikevaihto voi olla kymmeniä miljardeja euroja. Pitkän aikavälin kestävään talouskasvuun tähtäävässä yrittäjyysstrategiassa tulisikin ottaa kantaa myös kansallisen yritystoiminnan tilastoinnin kehittämiseen kattavan kokonaiskuvan saamiseksi. Esimerkiksi vuonna 2018 Suomen kymmenen suurinta yritystä vastasi yli seitsemästä prosentista Suomen bruttokansantuotteesta. Nämä kymmenen suurinta yritystä paransivat tilastoissa yritysten tuottavuuden ja kannattavuuden keskiarvoa merkittävästi, mutta samalla ne vääristivät merkittävästi keskivertoyritysten asemaa. Vinot tuottavuus- ja kannattavuusjakaumat saattavat vääristää kuvaa keskimääräisen yrityksen toiminnasta ja johtaa siten virheellisiin johtopäätöksiin ja kehittämisehdotuksiin. Tästä syystä on tärkeää, että poliittisessa päätöksenteossa otetaan huomioon myös esimerkiksi yritysten alueelliset työllisyysvaikutukset sekä yritysten koko ja toimiala. Kehittämisen ei siis tule perustua pelkästään yritysten keskilukuihin.]

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Jos ei, niin mitä muuttaisit? [Osa yrittäjyysstrategialuonnoksessa käytetyistä lähteistä on suhteellisen vanhoja eivätkä täten vastaa muuttunutta toimintaympäristöä. Yrittäjyysstrategialuonnoksessa viitataan esimerkiksi Deloitteen vuonna 2012 tekemään selvitykseen, jonka mukaan Suomi on pärjännyt hyvin kansainvälisessä vertailussa liittyen yrityksille asetettuihin hallinnollisiin vaatimuksiin sekä yritysten organisoimisen hallinnolliseen taakkaan. Merkille pantavaa on kuitenkin se, että luonnoksessa esitetyt tiedot ovat noin kahdeksan vuoden takaa ja tänä aikana esimerkiksi suomalaisten yritysten rakenne on muuttunut merkittävästi muun muassa yksinyrittäjyyden lisääntyessä. Esimerkiksi Eläketurvakeskuksen mukaan laskutuspalveluyritysala on kasvanut viimeisen seitsemän vuoden kuluessa merkittävästi. Alustavien tulosten mukaan ns. palkkasumma

on kahdeksankertaistunut (20 M€ → 160 M€) ja asiakkaiden määrä kuusinkertaistunut (5 000 → 30 000). Vaikka Eläketurvakeskuksen luvut ovat epävirallisia, ne antavat kuitenkin antavat viitteitä siitä, että esimerkiksi laskutuspalveluyritysala kasvaa myös tulevina vuosina.]

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämiseksi?

Jos ei, niin mitä muuttaisit?

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

3.2 Osaaminen ja osaavan työvoiman saatavuus yritysten kasvun tukena

Kohdassa 3.2 ehdotetaan vahvistettavaksi yksinyrittäjien/mikroyritysten työnantajavelvoitteiden tuntemista työllistämiskynnyksen alentamiseksi. PAM korostaa, että työnantajavelvoitteiden tuntemisen lisäksi yksinyrittäjät/mikroyritykset tulisi myös saada maksamaan lakisääteiset työnantajamaksut. Jos

esimerkiksi lakisääteisten YEL-vakuutusmaksujen maksamattajättäneiden yksinyrittäjien määrä kasvaa pitkällä aikavälillä, vaarana on yksinyrittäjien eläkeköyhyys ja sitä kautta julkisten menojen kasvu.

Konkreettisten toimien kirjaamistarvetta yrittäjyysstrategiaan korostaa myös se, että Eläketurvakeskuksen vuosina 2017-2018 tekemän laskutuspalveluyrityksiä koskevan valvonnan tulokset. Tulosten mukaan valvonta on tarpeellista, koska valvonnassa on huomattu, että yrittäjät ovat jättäneet YEL-vakuuttamatta yllättävän isoja ansioita ja vakiintunutta toimintaa.

Yrittäjyysstrategialuonnoksen luvussa 3.2 otetaan myös kantaa työlainsäädännön kehittämiseen. PAM pitää tärkeänä, että Suomessa selvitetäisiin mahdollisimman nopeasti alustoiden kautta tehtävien töiden aiheuttamat lainsäädäntömuutostarpeet. Vaikka sosiaaliturva- ja verotuslainsäädäntöön liittyviä epäkohtia tulee myös täsmentää, pitää PAM tärkeänä, että muutoksia tehdään myös työlainsäädäntöön.

Tulevaisuudessa työoikeuden tulisi ottaa huomioon alustoiden kautta työtä tekevät, mutta myös muut ns. näennäisyrittäjät ja itsensä työllistäjät ja turvata heille heikomman osapuolelle tarvittava turva työskentelylle. Vaikka jo nykyinen työsopimuslain säännös työsuhteen tunnusmerkistöstä voidaan katsoa

pääosin soveltuvan myös alustatyöhön ja muuhun ns. näennäisyrittäjyyteen, on asiantila kuitenkin epäselvä ja yritysten liiketoimintamallit hyödyntävät tätä, on muutokset tehtävä nopeasti ja lainsäädäntötasoisesti.

Työsopimuslakia tulisi täsmentää niin, että luotaisiin ns. työnantajaolettama. Työnantajaolettama vastaisi luotuun epäselvyyteen alustatyöntekijöiden työoikeudellisesta asemasta. Se estäisi työsuhdeturvan kiertämistarkoituksen ja olisi tarkoituksenmukaisin tapa turvata työntekijöille heille kuuluva

vähimmäisturva. Lainmuutoksen myötä alustayrityksiä - ja mahdollisesti syntyviä muita uusia työnteettämismuotoja – kohdeltaisiin lain silmissä työnantajina, ja niiden pitäisi esittää näyttöä siitä, miksi kyse ei ole työsuhteesta eikä pakottava tunnusmerkistö täyty vaan työn muoto olisi todelliselta

itsensätyöllistäjältä eli yrittäjältä tilattu toimeksianto. Tämä antaisi heikommalle osapuolelle oikeusturvaa, kun hänen ei täytyisi jälkikäteisesti riitauttaa sopimussuhteen muotoa ja osapuolten velvollisuudet olisivat jo sopimussuhteen aikana tiedossa. Työtä tarjoava alusta ei voi myöskään olla vain vailla sääntelyä toimiva markkinapaikka.

Sosiaaliturvan kehittämisen osalta PAM pitää tärkeänä, että sen uudistamisessa huomioidaan Euroopan Unionin Neuvoston suositus sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta (hyväksytty 8.11.2019), joka painottaa tarvetta kokonaisvaltaisiin

uudistuksiin, jotta sosiaaliturvaan pääsy turvataan aiempaa joustavammin epätyypillisen työn tekijöille ja itsensätyöllistäjille. Samalla muutoksia tehtäessä on turvattava yrittäjyyden ja työsuhdetyön kustannusneutraalius. Työn teettäminen tai tekeminen vailla työsuhdetta ei tule olla osapuolille

taloudellisesti kannattavampaa.

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

Tiekartan tulisi olla konkreettinen, ymmärrettävä ja yksiselitteinen. Lisäksi siitä tulisi nähdä selkeästi kenen vastuulla toimenpiteen toteuttaminen on, mikä on haluttu lopputulos sekä minkäkoiselle ja millä toimialalla toimiville yrityksille toimenpiteet on tarkoitettu.

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

Konkreettisia mittareita voisivat olla esimerkiksi:

* työllistävien yritysten määrä toimialoittain (mukana myös tieto työntekijöiden määrästä + tieto alustatalousyritysten määrän kehittymisestä ja mahdollisista globaaleista omistussuhteista)

* lakisääteisten työeläkemaksujen kehitys suhteessa eri yritysmuotoihin ja/tai TyEL-vakuutuksista puuttuneiden palkkojen kehitys (ETK:n yrittäjävalvonta).

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

Yritysten määrän lisäksi on tärkeää kiinnittää huomiota kansantalouden kannalta myös yritysten kannattavuuteen, sillä kannattavat yritykset työllistävät enemmän ja maksavat korkeampaa palkkaa.

Yrittäjyysstrategialuonnoksen mukaan pienimpien työnantajien henkilöstömäärä on supistunut samalla kun yksinyrittäjien määrä on kasvanut. Sekä kansantalouden että alueellisen elinvoiman näkökulmasta olisi tärkeää selvittää, mistä pienempien työnantajien henkilöstömäärän supistuminen johtuu sekä miettiä toimenpiteitä tämän negatiivisen suunnan kääntämiseksi positiiviseksi.

PAM kannattaa lämpimästi sitä, että myös yrittäjyysstrategiassa pyritään löytämään keinoja alustatalouteen liittyvien lieveilmiöiden, kuten harmaan talouden lisääntymisen, torjuntaan hallitusohjelman mukaisten kirjausten mukaisesti. Reilun kilpailun edistämiseksi ja tasapuolisten toimintaedellytysten turvaamiseksi on tärkeää, että yrittäjyysstrategiassa huomioidaan valmisteilla olevan harmaan talouden torjuntaohjelman toimenpiteet ja niiden vaikutukset erikokoisiin ja eri toimialoilla toimiviin yrityksiin.

Jakosuo Katri
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Kyllä

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Kyllä

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämisessä?

Kyllä

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

Strategisiin teemoihin tulisi lisätä yrittäjyyskoulutuksen lisääminen kaikissa koulutusasteissa, varsinkin ammattiin valmistavissa asteissa. Erityisenä aiheena yrittäjyyskoulutuksessa tulisi olla kasvuyrittäjyyskoulutus ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa.

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

Mahdollisimman konkreettinen, eri toimijoille / hallinnonaloille vastuutettu ja tavoitteellinen. Tavoitteiden tulisi olla konkreettisia ja mitattavia. Strategian aikahorisontin tulisi myös olla oikein mitoitettu.

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

Esimerkiksi:

- Uudet perustetut yritykset
- Yritysten kasvu liikevaihdolla mitattuna ja kannattavuus
- Sääntelyssä toteutetut muutokset

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

Yrittäjyysstrategialuonnos on hyvin rakennettu, varsinkin tilannekuva ja taustoitus on kattava. Kasvuyrittäjyyteen on kiinnitetty hyvin huomiota, mikä on yksi keskeisistä kehittämiskohteista yrittäjyyden alueella. Myös verotus on kattavasti mukana, mm. riskipääoman tarjontaa lisäävät veromuutokset ovat erittäin kannatettavia, joista tärkein lyhyellä aikavälillä on säätiöiden ja yleishyödyllisten yhteisöjen ky-muotoisiin pääomasijoitusrahastoihin kohdistuvien sijoitusten veroneutraali kohtelu. Samoin alkuvaiheen kasvuyritysten osakekannustinten veromalli tulisi toteuttaa (Järventaus & Kekäläinen, ehdotus 11).

Yrittäjyysstrategialuonnos painottuu suurelta osin aloittavien ja pk-yritysten problematiikkaan, mikä on luonnollisesti tärkeätä ja perusteltua. Sen rinnalla olisi tärkeätä kiinnittää huomiota yhtä lailla yksilötason yrittäjyyskysymyksiin, kuten yrittäjyyteen ammatinvalintana, yrittäjyyskannustimiin, yrittäjyyteen liittyvään osaamiseen ja valmiuksiin. Esimerkiksi yrittäjyyskoulutus eri asteilla ansaitsisi enemmän huomiota osakseen kuin mitä luonnoksessa nyt on. Erityisesti kasvuyrittäjyyteen liittyvän koulutuksen ja osaamisen tarjontaa tulisi lisätä. Tästä oivallinen esimerkki on Aalto-yliopiston Aalto Fellows –kurssi, joka keskittyy kasvuyrittäjyyteen. Vastaavaa tarjontaa tulisi lisätä huomattavasti laajemmin.

Strategialuonnoksen taustalla oleva Järventaus & Kekäläinen –raportti on kokonaisuutena erinomainen lähde ja sisältää kattavan luettelon kannatettavia toimenpide-ehdotuksia.

Grundsten Henri
Suomen Teollisuussijoitus Oy

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Jos ei, niin mitä lisäisit? [Työ- ja elinkeinoministeriön johdolla valmistellussa strategiassa on kuvattu monipuolisesti yleinen yrittäjyyden tilannekuva, siihen liittyviä eri politiikan alueille kytkeytyviä ulottuvuuksia, mahdollisuuksia ja haasteista, jotka vaativat ratkaisuja. Tilannekuvaa on kuitenkin syytä täydentää myös alustatalouteen liittyvällä analyysillä. Lisäksi olisi toivottavaa, että strategiassa olisi jonkinlaista toimialakohtaista tilannekuvausta, jossa voitaisiin pureutua myös eri alojen yrittäjyyteen. Strategiset tavoitteet eivät kaikilta osin vastaa tilannekuvasta nouseviin tavoitteisiin. Tavoitteena pitää olla, että yrittäjyyspolitiikalla luodaan kasvua ja työtä, tuetaan yritysten uudistumista, kansainvälistymistä ja osaavan työvoiman saatavuutta, sekä tarjotaan myös riittävä turva ja hyvinvoinnin tuki esimerkiksi yksinyrittäjälle tai alustatyötä tekeväille.]

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Kyllä [Suomalaisen yrittäjyyspolitiikan tavoitteena on ollut kannustaa yrittäjyyteen ja pyrkiä nostamaan yrittäjien määrää ja siten työllisyyttä. Tilastojen mukaan yrittäjien määrässä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta vuosituhannen alusta tähän päivään katsottuna vaan suhteellinen osuus työllisistä on pysytellyt noin 10 prosentissa. Korkeakoulutettujen yrittäjien ja itsensätyöllistäjien määrässä on kuitenkin havaittavissa trendinomaista kasvua. Vuonna 2008 korkeakoulutettuja yrittäjiä oli 51 000 ja kymmenen vuotta myöhemmin 87 000. Korkeakoulutettuja itsensätyöllistäjiä oli vuosituhannen alussa reilut 30 000, josta määrä on sittemmin kaksinkertaistunut. Kaikkiaan itsensä työllistäviä yksinyrittäjiä on Suomessa noin 187 000 ja työnantajayrittäjiä 87 000. Yrittäjä rakenne painottuu siten yksinyrittäjiin. Miehet ovat useammin yrittäjiä kuin naiset. Yrittäjyysstrategiassa ja -politiikassa on huomioitava erilaisten yrittäjien erilaiset tarpeet. Yritysten tarpeet vaihtelevat sen mukana, missä vaiheessa yritys on; aloittava yritys, työnantajayrittäjäksi siirtymässä oleva yksinyrittäjä vai voimakkaasti kasvua ja kansainvälistymistä tavoitteleva yritys. Kaikki yrittäjät eivät ole kasvuhakuisia eivätkä halua ottaa työnantajayrittäjän roolia, vastuuta ja velvoitteita hoitaakseen. Samaan aikaan asetamme paljon odotuksia juuri pk-yritysten potentiaalille työllistää.]

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämiseksi?

Kyllä [Yrittäjyyspolitiikalla on pyrittävä yhtäältä varmistamaan yksinyrittäjille riittävä sosiaaliturva ja toisaalta kannustettava yrityksiä kasvuun ja innovaatiotoimintaan. Kannusteet yrittäjyyteen pitää olla taloudellista riskinottoa ja työllistämistä helpottavia, turvaa lisääviä ja hyvinvointia tukevia. Strategisissa teemoissa on syytä korostaa enemmän yrittäjyyskasvatuksen ja monipuolisten yrittäjyysvalmiuksien merkitystä yrittäjyyden edistämiseksi. Tästä on syytä lisätä oma erillinen teemakohta. Akava korostaa osaamisen uudistamisen merkitystä strategisena teemana. Kaikkia työtä tekeviä työn muodosta riippumatta yhdistää vaatimus jatkuvasta osaamisen kehittämisestä. Osaamisen uudistamisella on ratkaiseva merkitys yrittäjälle – niin menestymiselle kuin työkyvylle. Riittävä osaaminen esimerkiksi digitaalitojen ja tekoälyn tai alustatalouden tarjoamisen mahdollisuuksien osalta tukee sekä jaksamista että liiketoimintaa. Tarvitaan jatkuvan oppimisen järjestelmä, malli ja rahoitus, johon osallistuvat sekä yhteiskunta, yksilö itse sekä työnantaja. Akava on esittänyt osaamissetelin kehittämistä. Yrittäjän osaamisen kehittämiseen on luotava mahdollisuuksia. Yrittäjältä osaamisen päivittäminen vaatii työntekijää enemmän sekä oma-aloitteisuutta että taloudellista panostusta työnantajan puuttuessa. Olisikin toivottavaa, että yhteiskunta kantaisi yrittäjän kohdalla ehkä hieman suurempaa taloudellista vastuuta osaamisen kehittämisen mahdollistamisessa. On kaikkien etu, että osaajien tiedot ja taidot ovat ajan vaatimusten tasolla. Digitalisaation ja teknologisen kehityksen hyödyntäminen, siihen liittyvät toimet, palvelut ja yritysten tukeminen olisi syytä nostaa omaksi strategiseksi kohdaksi.]

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

4.1. Ennustettava ja kilpailukykyinen yritysverotus

Suomesta on tehtävä entistä parempi toimintaympäristö myös ulkomaisille yrityksille ja osaajille. Yritysten toimintaympäristön tulee olla ennakoitava ja vakaa. Verotuksella on tässä keskeinen rooli. Tarvitaan yli pidemmän aikavälin verotuksen tiekartta, joka tuo ennakoitavuutta ja houkuttelee Suomeen siten uusia kansainvälisiä yrityksiä ja investointeja, jotka tuovat uutta työtä.

EU-maat kilpailevat keskenään yritysten maksamasta yhteisöverosta, mikä luo yrityksille otolliset olosuhteet lailliselle verosuunnittelulle ja verovälttelylle EU:n sisällä. Veroyhteistyötä täytyy lisätä. Lisäksi pitää määritellä sekä yhteisöveropohjan että yhteisöverokannan vähimmäistaso EU:ssa.

Suomen verojärjestelmää on kehitettävä tukemaan kasvua ja työtä. Sen keskeisin ongelma on kireä progressio. Rajaveroaste eli verojen osuus tulonlisäyksestä on korkea jo varsin matalilla palkkatasoilla ja se nousee nopeasti tulojen noustessa. Solidaarisuus- ja lisäveroista on luovuttava. Ansiotuloverotusta on kevennettävä kaikissa tuloluokissa. Aloittavien yritysten ennakkoverojen maksuaikojen osalta on syytä lisätä joustavuutta.

Suomen elinkeinorakennetta on kehitettävä monipuolisemmaksi. Osittain se tapahtuu yritysten luovan tuhon kautta ja yritystukien uudistamisen avulla. Yritystuissa painopistettä on siirrettävä kasvun, kansainvälistymisen ja uudistumisen tukemiseen.

4.2. Osaaminen ja osaavan työvoiman saatavuus yritysten kasvun tukena

Akava katsoo, että tämä teema on keskeinen yritysten toimintamahdollisuuksien näkökulmasta. Osaajapula muodostuu nopeasti kasvun esteeksi. Osaamisen uudistamista tarvitaan ja siihen on luotava selkeä jatkuvan oppimisen järjestelmä, malli ja rahoitus. Yrittäjät ja monimuotoista työtä tekevät on huomioitava. Kansainvälisiä rekrytointeja on lisättävä ja niihin liittyvää lupaprosessia sujuvoitettava.

Akava korostaa oppilaitosten, tutkimuslaitosten ja elinkeinoelämän yhteistyötä mm. innovaatiotoiminnassa. Tämä on nostettava vahvemmin omana teemanaan esille strategiassa.

4.3. Kasvuhakuisien yritystoiminnan lisääminen

Kaikki yrittäjät eivät ole kasvuhakuisia eivätkä halua ottaa työnantajayrittäjän roolia, vastuuta ja velvoitteita hoitaakseen. Samaan aikaan asetamme paljon odotuksia juuri pk-yritysten potentiaalille työllistää.

Tilastokeskuksen Yrittäjät Suomessa 2017 – raportin mukaan suurin este yritysten kasville on halu työllistää vain itsensä (71% vastaajista). Esteiksi mainitaan myös liian korkeat työntekijän sivukulut, halu työskennellä mieluummin alihankkijan tai liikekumppanin kanssa, töitä ei katsota olevan riittävästi, vaikeus löytää sopivia työntekijöitä ja hallinnollisen työn monimutkaisuus ja kuormittavuus.

Akava korostaa, että lisäämällä monipuolisia yrittäjäyysvalmiuksia, ohjausta ja neuvontaa esimerkiksi rekrytointien osalta, työnantajayrittäjän vastuista ja velvollisuuksien hoitamisesta sekä rahoitusmahdollisuuksista yrittäjyyden eri vaiheissa voidaan vaikuttaa yritysten kasvuhakuisuuteen. Ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen liittyvää kynnystä pitää madaltaa.

Yrittäjien palveluissa ja neuvonnassa on kiinnitettävä nykyistä vahvemmin huomiota myös yrittäjän jaksamiseen ja työkyvyn tukemiseen. Usein erityisesti kasvuvaiheessa oleva yrittäjä unohtaa itsensä ja yliarvioi jaksamisensa. Työolotutkimuksen mukaan peräti 60 prosenttia palkansaajista pelkää uupuvansa. Yrittäjien osalta on syytä seurata uupumuksen kokemista ja kehittää siihen ennalta ehkäiseviä työkaluja.

4.4. Säätelyn ja asioiden sujuvoittaminen sekä toimivan kilpailun edistäminen

Yrittäjyysstrategiassa alustatalouden mahdollisuudet ja haasteet jäävät vähäiselle huomiolle. Alustatalous tarvitsee järkevää sääntelyä. Akava katsoo, että EU-tasolla tarvitaan alustatalouden direktiivi, jossa huomioidaan työlainsäädäntöön, kilpailulakiin ja sosiaalisiin oikeuksiin sekä osaamisen kehittämiseen liittyvät kysymykset.

Kansallisella ja EU-tasolla on selvennettävä, milloin työsuhteen tunnusmerkistö työnteon eri muodoissa, kuten alustayössä, täyttyy sekä miten osapuolten vastuut, velvoitteet ja oikeudet toteutuvat. Työsuhteen määritelmä on laajennettava koskemaan toimeksiantajasta alisteisessa asemassa olevat itsensätyöllistäjät. Työsuhteen tunnusmerkistön määrittely on tärkeää paitsi työntekijöiden oikeuksien kannalta, niin sillä on vaikutusta myös yritysten väliseen kilpailuun.

Kilpailulakia on selvennettävä. Kilpailulainsäädännössä on epäselvyyttä sen osalta, mahdollistaako se itsensätyöllistäjien kollektiivista edunvalvontaa. Nykyisten EU-kilpailupolitiikan säädösten perusteella tällainen edunvalvonta on vaikeaa ja kilpailulakia tulkitaan maakohtaisesti eri tavoin. Tällöin esimerkiksi toimeksiantajan ja työn suorittaja välinen neuvottelutilanne on epätasapainoinen. Tämä johtaa vääristyneeseen tarjouskilpailuun työn hinnasta ja siitä, mikä on kohtuullinen ja osaamisen mukainen korvaustaso.

Toimeksiantajastaan riippuvaisten itsensätyöllistäjien mahdollisuudet neuvotella palkkioistaan ovat usein hyvin heikot. Kilpailulainsäädännön osalta on syytä selvittää, miten se kohtelee itsensätyöllistäjien oikeutta saada neuvontaa mm. palkkiosuosituksien osalta ja tulkitaanko suositukset elinkeinonharjoittajien väliseksi kartellisopimuksiksi.

Pk-yritysten osallistumisen lisääminen julkisissa hankinnoissa on hyvä tavoite. Tämä vaatii sitä, että hankinnat pilkotaan riittävän pieniin osiin, jotta pk-yrityksillä on oikeasti mahdollisuus osallistua niihin. Akava katsoo, että yhtenä keinona esitetty hankintaosaamisen lisääminen on ehdottoman tärkeää. Tarvitaan kuitenkin molempinpuolista saamisen lisäämistä, yritysten lisäksi myös ostajapuolen osaamisessa on parannettavaa.

4.5. yrittäjyys aluekehityksen ajurina

Yrittäjyysstrategiassa on hyvän tunnustettu yritysten merkitys alueille ja alueiden kehittämiseksi osana laajempaa innovaatioympäristöä. Akava korostaa oppilaitosten, tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden sekä yritysten yhteistyön merkitystä aluekehittämisessä, uusien innovaatioiden syntyisessä sekä alueellisen kasvun luomisessa.

4.6.Yrittäjän uusi alku, turva ja jaksaminen

Akava korostaa riittävän sosiaaliturvan ja jaksamisen tukemisen merkitystä yrittäjän hyvinvoinnin ja kasvun tukena. Yrittäjäriskin kantaminen helpottuu, jos on varmuus riittävästä sosiaaliturvasta elämän eri tilanteissa ja jaksamiseen saa tukea.

YEL-vakuutuksen kehittäminen ja alivakuuttamisen mahdollisuuden poistaminen tärkeää. Työttömyysturvassa on otettava käyttöön yhdistelmävakuutus, jotta kaikki työ tulee huomioiduksi työssäoloehtoon ja siten siirtymät eri työn muotojen välillä tulevat sujuvammiksi.

Yrittäjien palveluissa ja neuvonnassa on kiinnitettävä nykyistä vahvemmin huomiota yrittäjän jaksamiseen ja työkyvyn tukemiseen. Usein erityisesti kasvuvaiheessa oleva yrittäjä unohtaa itsensä ja yliarvioi jaksamisensa. Työolotutkimuksen mukaan peräti 60 prosenttia palkansaajista pelkää uupuvansa. Yrittäjien osalta on myös syytä seurata uupumuksen kokemista. Psykososiaalinen kuormitus on työkykyä eniten uhkaava tekijä, jonka kamppailmiseksi tarvitaan valtakunnallinen työkykyohjelma ja konkreettisia, ennalta ehkäiseviä toimia esimerkiksi työterveyshuollon puolelta.

Yrittäjien työterveyshuollon hankinnan ja työsuojelun osaamista pitää lisätä yrittäjän itsensä ja työnantajayrittäjän vastuiden hoitamisen näkökulmasta. Työterveyspalveluiden tarjoamisessa on mahdollistettava erilaisten ja erikokoisten palvelupakettien räätälöinti yrittäjän tarpeisiin sopivaksi.

4.7.Yrittäjille suunnattujen palveluiden räätälöinti erityisiin tarpeisiin ja tilanteisiin.

Yrittäjien palveluissa ja neuvonnassa on huomioitava eri kokoisten, eri vaiheessa olevien ja eri toimialoilla toimivien yrittäjien ja yritysten tarpeet. Akava korostaa, että lisäämällä monipuolisia yrittäjyysvalmiuksia, ohjausta ja neuvontaa esimerkiksi työnantajayrittäjän vastuista ja velvollisuuksien hoitamisesta sekä rahoitusmahdollisuuksista yrittäjyyden eri vaiheissa voidaan vaikuttaa yritysten kasvupaluuteen.

Huomiota on kiinnitettävä nykyistä vahvemmin yrittäjän jaksamiseen ja työkyvyn tukemiseen. On syytä pohtia, voisiko tällaiset asiat olla osa esimerkiksi Uusyrityskeskusten palveluita.

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

Strategian toimeenpanoa varten tarvitaan tiekartta, jossa määritellään selkeät kärkiteemat ja -tavoitteet ja konkreettiset toimet tavoitteiden saavuttamiseksi, niiden vaikutusarviointi ja aikataulu. Toimien edistymistä seurataan valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja kuntien tasolla. Laaditaan mittarit tukemaan seuranta.

Yrittäjyyden tiekartassa olisi hyvä käsitellä yrittäjyyttä toimialakohtaisesti ja huomioida siten eri alojen yrittäjyyteen vaikuttavat ja sitä tukevat tekijät.

Tiekartan laatimiseen on osallistettava laaja kirjo aktiivisia yrittäjiä, yrittäjyyskasvattajia- ja valmentajia, oppilaitoksia ja korkeakouluja, kuntien ja maakuntien edustajat, elinkeinoelämää, työelämätoimijoita, yrityksille palveluja tuottavia tahoja, Uusyrityskeskukset jne. Näin sitoutetaan eri tahot toteutukseen.

Yrittäjyysstrategia ja sen tiekartta on nivottava tiiviisti osaksi työllisyyttä edistäviä toimia sekä varmistettava, että yrittäjyyden edistämiseen liittyvät toimet ovat linjassa TEM:n muihin valmisteilla olevin ohjelmiin, kuten

- a. Viennin ja kansainvälisen kasvun ohjelma
- b. Kotimaisen omistajuuden ohjelma
- c. TKI-tiekartta
- d. Kiertotalouden edistämishjelma
- e. Kestävän kasvun strategia
- f. Manner-Suomen maaseudun kehittämisselma 2014-2020
- g. Aluekehittämisspätös

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

Tarvitaan mittareita kuvaamaan yrittäjyyspolitiikan vaikutusta, sääntelyn muutosta ja yritysten laatua. Olennaista on tarkastella liiketoiminnan luonnetta, kuten esimerkiksi yksinyrittäjien liikevaihdon kasvu tai mikro- ja pk-yritysten palkatun henkilöstömäärän kehitys.

Muita mittareita:

- Aloittavien ja lopettavien yritysten määrä koko maassa ja maakunnittain
- YEL-työtulokehitys
- Erilaiset poikkitieteelliset yrittäjäkoulutusohjelmat eri oppilaitostasoilla ja niihin osallistuvien määrä
- Pk-yritysten vientitoimintaa kuvaavat mittarit
- TKI-panostusten kehitys suhteessa bruttokansantuotteeseen
- Yksinyrittäjien ja työnantajayritysten määrän kasvu
- Työperäisen nettomaahanmuuton määrä
- Toteutuneet sukupolven- ja omistajanvaihdokset
- Startupyritysten rahoituskiirroksilta keräämä pääoma
- Kansainvälistä vientiä tekevien yritysten määrä sekä viennin volyyymi
- Suomen sijoittuminen kansainvälisessä yrittäjyyden GEI-indeksi vertailussa
- Ensimmäisen työntekijän palkanneiden yritysten määrän kehitys

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

Akava nostaa esiin teemana myös yritysten vastuullisuuden. Vastuullisuus (corporate social responsibility CSR, corporate responsibility) on tänä päivänä yrityksen elinehto. Yrityksen päätehtävänä on tuottaa sijoitetulle pääomalle voittoa. Yrityksen on kuitenkin toimittava sosiaalisesti ja ekologisesti kestävästi pärjätäkseen kilpailussa.

Kuluttajat, työntekijät, sijoittajat ja yhteistyökumppanit edellyttävät yritykseltä taloudellisesti tuottavan liiketoiminnan lisäksi sekä sosiaalista että ympäristö- ja ilmastoasiat huomioivaa vastuullisuutta.

Myös yritykset itse ovat jäsentäneet tehtäväkseen yhteiskunnallisten ongelmien ratkomisen (OP Suuryritystutkimus 2020). FIBS (Finnish Business & Society) on vastuullisen yritystoiminnan verkosto, jonka Yritysvastuu 2019 – tutkimukseen osallistui 1000 Suomen suurinta yritystä. Lähes kaikki yritykset (99%) pitivät vastuullisuutta olennaisena yrityksen liiketoiminnan kannalta.

Yrityksistä 93 prosenttia uskoo vastuullisuuden merkityksen kasvavan. Yritykset ovatkin alkaneet kohdentaa resursseja erilaiseen vastuullisuustoimintaan yhä enemmän. Vastaajista 62 prosenttia sanoi maineen olevan tärkein syy vastuullisuustyöhön resurssoinnissa. Yrityksistä 76 prosenttia uskoo vastuullisuusinvestointien kasvavan seuraavan viiden vuoden aikana.

Yrittäjyysstrategiaa valmisteltaessa Suomen ja koko maailman tilanne oli kuitenkin kovin erilainen kuin nyt. Koronaepidemia muuttaa merkittävästi globaalia talouden toimintaympäristöä, mikä vaikuttaa olennaisesti yritysten ja yrittäjien toimintaedellytyksiin ja toimeentuloon vielä kauan. Strategiassa ei ole riittävästi tunnistettu tilanteita, joissa yrittäjän liiketoiminta ja toimeentulo vaarantuu erilaisten uhkien realisoituessa joko väliaikaisesti tai kokonaan ja miten kriisivaiheiden tukitoimien jälkeen lähdetään rakentamaan uutta kasvua. Tähän olisi hyvä luoda pidemmän aikavälin toimintamalleja. Tähän on syytä kiinnittää huomiota strategian tiekarttatyössä.

Tuovinen Anu
Akava ry

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Jos ei, niin mitä lisäisit? [Työn tekemisen kannattavuus mukaan.]

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Kyllä

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämisessä?

Jos ei, niin mitä muuttaisit? [Kuinka varautua ja pärjätä laskusuhdanteessa.]

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

3.3 Enemmän voisi painottaa riittävän tason saavuttamista. Kasvun aikaan johto ja omistajat tienaaavat enemmän mutta kannustimia pitäisi lisätä myös työntekijöille. Yrityksien kannattaisi jättää hieman puskuria kun kasvu hidastuu tai jopa kääntyy alaspäin niin ei ole sitten ongelmiensa.

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

Vaatisi enemmän asiaan perehtymistä jotta lähtisin kommentoimaan.

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

- Työntekijöiden määrä
- Tulos
- Investoinnit (euroina)
- Maksetut bonukset

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

Mikään yritysten tukeminen ei auta niin kauan kun pidetään yllä matalapalkka työtä. Jos palkkakustannuksilla haetaan kilpailuetua, niin sitten osa yrittäjä tuesta pitäisi ohjata suoraan työntekijöille. Ammattitaitoinen väki ei pysy yrityksessä jossa palkkataso on matala. Yhdistäkää ihmeessä työn tekemisen kannattavuus mukaan. Tässä maassa on lähes laitonta nykyään puhua kannattavasta työstä.

Jani Pohjolainen

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Kyllä

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Kyllä

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämisessä?

Kyllä

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

Omistajanvaihdokset kasvun paikkoina. Myös tämä teema on hienosti tunnistettu yrittäjyysstrategiassa useassakin kohdassa. Tutkimukset osoittavat, että omistajanvaihdosten edistäminen on parasta kasvuyrittäjyyden edistämispolitiikkaa ja keskeinen osa sitä. Tarvitaan pitkäjänteistä rahoitusta ja työkaluja pk-yritysten omistajanvaihdospalvelujen edistämiseen valtakunnallisesti ja alueellisesti. Tähän asti teema on ollut lähestulkoon pelkän hankerahoituksen varassa ja se ei mahdollista riittävän pitkäjänteistä toimintaa. Toinen merkittävä konkreettinen asia tämän teeman edistämiseen on omistajanvaihdosten tilastointiin. Teeman edistäminen edellyttää, että meillä olisi Suomessa luotettavat tilastot toteutuneista yritys- ja liiketoimintakaupoista.

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

-

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

-

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

-

Varamäki Elina
Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Jos ei, niin mitä lisäisit?

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Kyllä [Kyllä vastaa. Tilannekuvassa todetaan, että "Yritysten toimintaympäristön muutos on nopeutunut ja tullut vaikeammin ennakoitavaksi.", mikä pitää ikävän hyvin paikkaansa tässä koronaviruksen aiheuttamassa yllättävässä tilanteessa. Tilannekuvan päivittämistä pandemian ja sen välillisten vaikutusten osalta yritystoiminnan nykytilaan ja tulevaisuuteen tarvitaan.]

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämisessä?

Kyllä [Kyllä muuten, mutta luovien alojen käsittely osana yrittäjyysstrategiaa omana strategisena teemanaan on hallitusohjelmaan viitaten perusteltua (kts vastauksemme kysymykseen 1). Luovia alojen tulisi käsitellä osana tietointensiivisiä palveluita, innovaatioiden kaupallistamista ja aineetonta arvonluontia.]

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

3.3 Kasvuhakuisen yritystoiminnan lisääminen -teeman alle näkisimme tarpeelliseksi osuuden aineettomasta arvonluonnista.

Suomalaiset ja myös eurooppalaiset muotoilu yritykset luokitellaan kokonsa puolesta mikro- tai pk-yrityksiin. Euroopan unionin teollisuus oikeuksien viraston EUIPO:n tuoreen tutkimuksen mukaan aineetonta arvoa hyödyntävät pk-yritykset ovat muita yrityksiä todennäköisemmin nopeasti kasvavia. Ainakin yhden aineettoman teollisoikeuden rekisteröinti edistää pk-yrityksen kasvumahdollisuuksia 21 % ja kovan kasvun mahdollisuuksia 10 % (HGF eli high-growth firm). Suunnittelutyön tulokset ovat nimenomaan aineetonta omaisuutta, kuten kuoseja, palvelukonsepteja tai malleja, joiden suojaaminen ja suojaamisen tukeminen on kansallinen etu.

Aineettoman arvon strateginen hyödyntäminen liiketoiminnassa on luovien alojen yritysten vielä paljolti hyödyntämätön resurssi. Arvon haltuunotto kaikilla ekosysteemin tasoilla voisi mahdollistaa aivan uudella tasolla skaalautuvaa sekä yhteiskuntaa ja elinkeinoelämää hyödyttävää liiketoimintaa. Aineeton bisnes ja palveluistuminen ovat kiinnostavassa risteämispisteessä myös digitaalisen ja kansainvälisen liiketoiminnan kanssa. Erityisesti pk-sektorille tarvitaan tietoa, tukea ja sparrausta liittyen aineettomien oikeuksien suojaamiseen ja suojavaalikoiman strategiseen hyödyntämiseen. Yritystoimintaa on tuettava toimivalla tukirakenteella, rahoituselementeillä ja lainsäädännöllä.

Tehokas IPR-suojan saavutettavuus on mikroyrityksvaltaiselle muotoilualalle haaste. Haasteen muodostaa korkea teoskynnys ja eri teollisoikeuksien hyödyntämisestä sekä valvonnasta koituvat kustannukset jo yritystoiminnan alkuvaiheessa (vrt. monien muiden luovien alojen mikroyritykset, joille tekijänoikeussuojansaanti on itsestään selvyyttä). Rekisteröintikustannuksiin olisi syytä perustaa oma rahoituselementti – sille on laajaa kaikupohjaa monilla luovilla ja IP-intensiivisillä aloilla. Lisäksi palvelukonseptien suoja on melko hatara lain nojalla; SopMen -lain uudistaminen voisi toimia yhtenä ratkaisuna. Toiminta globaaleilla markkinoilla haastaa IPR-suojauksen, valvonnan, tuotteistamisen ja menestyksekkään hyödyntämisen vielä uusilla tasoilla.

Hallitusohjelmaan kirjattu kansallinen IPR-strategia on erinomainen alku aineettoman arvon strategisemmalle hyödyntämiselle innovaatiopolitiikassa ja sisältöjen on syytä lomitua myös yrittäjyysstrategiaan. Myös merkityksellistä EU-yhteistyötä tarvitaan.

3.3 Kasvuhakuisen yritystoiminnan lisääminen -teeman alle kommentoimme myös mikroyritysten rahoitus- ja neuvontatarpeista:

Tällä hetkellä asiantuntija-alojen mikroyritykset eivät löydä toimintansa kehittämiseen sopivia rahoitusvälineitä ja neuvontaa. Business Finlandiin ja Creative Business Finlandiin on luotava riittävät ja ennakoitavat rahoitusmallit ja yritys- ja neuvontapalvelut tukemaan näiden yritysten menestystä. Tarvitaan joustavampia rahoitusinstrumentteja ja välikokoista rahoitusta innovaatioasetelin ja Tempon arvojen välimaastoon.

Kaikkien toimialojen pk-yritysten tulee saada matalalla kynnyksellä tarvittavaa muotoiluosaamista. Elinkeinoelämän keskusliiton ja Ornamon yrityskyselyjen mukaan keskimäärin 20 prosenttia pk-yrityksistä hyödyntää muotoilua toiminnassaan. Teollisuudessa muotoilua hyödyntää joka kolmas pk-yritys. Tämä on liian vähän, sillä asiakkaan kokeman uuden arvon myötä yritys voi kilpailla enemmän laadulla kuin hinnalla ja edesauttaa kilpailukykyään ja kasvumahdollisuuksiaan. Tämä arvonluontipotentiaali erottaa muotoilun monista muista luoviasta aloista, jotka toki tuottavat merkittävää kasvua omilla toimialoillaan. Nostamme esiin ajatuksen, että tukea tulisi allokoida (todetun) arvonluontipotentiaalin mukaan. Ei siis vain työllistävyyden tai edes toteutuneen arvonluontikyvyn mukaan.

On tärkeää vakiinnuttaa innovaatioaseteli osaksi Business Finlandin startup- ja pk-yritysten rahoitusinstrumentteja. On syytä myös kartoittaa erillisen Business Design -setelin mahdollisuutta sen rinnalla tai innovaatioasetelin käytön täsmentämistä tai laajentamista. Toisaalta myös tukea in-house –suunnittelijan palkkaamiselle olisi syytä selvittää

3.2 Osaaminen ja osaavan työvoiman saatavuus yritysten kasvun tukena -teemaa haluamme kommentoida seuraavasti:

“PK-barometrien mukaan osaava työvoimapula suurin kasvun este”, todetaan. Tämä pitää varmasti paikkansa ja samalla itsensä työllistäminen, kombityö sekä päällekkäisyys ja nopeat siirtymät palkkatyön ja yritystoiminnan välillä yleistyvät. Korkeakouluihin tarvitaan lisää pakollista liiketoiminta-, brändinrakennus ja IP-koulutusta ja näitä yhdistäen koulutusta IP-intensiivisestä liiketoiminnasta. Koulutuksen toteuttajalla on oltava korkeatasoinen tieto sekä IPR-lainsäädännöstä, IP-pohjaisesta liiketoiminnasta ja kyseisellä toimialalla toimimisen realiteeteista ja tarpeista. Nämä ymmärrykset koituvat hyödyksi myös palkkatyösuhteissa.

Koulutusjärjestelmän tuottamaan ja sen ulkopuolisen osaamisen kerryttämiseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota monin tavoin. Yrittäjälle oma osaaminen ja jaksaminen ovat yrityksen olennaista aineetonta pääomaa, mutta niiden vahvistamiseen on turhan vähän resursseja. Selvityksessä ja suosituksissa yrittäjien inhimillisen pääoman kehittämisestä on syytä toimia segmentoidusti, sillä tarpeet ja lähtökohdat ovat moninaiset. Osaamis- tai koulutus- ja sparrauseteleitä tulisi harkita otettavaksi käyttöön. Myös alakohtaisista osaamisfoorumeista voisi muodostua hyödyllinen malli työelämän ja koulutuksen tilannekuvien tietoon saamiselle ja yhteenlomittamiselle.

Työelämässä tarvittavan turvaverkon on oltava saatavissa esimerkiksi yhdistelmävakuutuksen avulla, joka onkin toimenpiteenä kirjattu. Tähän liittyen myös huonosti perusteltujen kilpailukieltosopimusten käyttöä on suitsittava. Samalla näin pandemian aikana on todettava, että digitaalisten ja samalla käyttöliittymältään hyvin muotoiltujen ja suunniteltujen ohjelmistojen ja sovellusten tuottaminen ja haltuunotto on sekä yrityskentän että kansallinen etu. Digiloikassa on muistettava digimuotoilun merkitys.

Kannatamme myös julkisten hankintojen osaamisen lisäämistä ja osa- ja yhteistarjoamisen mahdollisuuksien korostamista PK-yritysten osallistumisen edistämiseksi. Haastaviin hankintoihin, esimerkiksi kokonaisvaltaisiin, iteratiivisiin palvelumuotoiluhankintoihin tulee olla osaavia neuvontapalveluita tarjolla.

Myös työyhteisöjen kansainvälistäminen ja kansainvälisten työntekijöiden rekrytointi ovat kannatettavia tavoitteita.

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

Osana yrittäjyysstrategiaa ja luovan talouden tiekarttaa luovien alojen tuottamaa taloudellista arvoa tulisi tutkia laajemmin taloustieteellisistä lähtökohdista - esimerkkeinä <https://www.etla.fi/julkaisut/dp982-fi/> ja https://www.univaasa.fi/fi/events/archive/view/vaitos_eklund/. Jälkimmäisessä Carita Eklundin taloustieteen väitöskirjassa osoitetaan suomalais-tanskalaisella aineistolla, että ”Muotoilua vahvasti innovaatioprosessissa käyttävät yritykset luovat 20 prosenttia suuremmalla todennäköisyydellä uuden tuotteen omille markkinoilleen kuin yritykset, jotka eivät systemaattisesti käytä muotoilua. Lisäksi muotoilua käyttävät yritykset luovat lähes kahdeksan prosenttia todennäköisemmin uutuuden maailmanmarkkinoille kuin muut yritykset.” Vastaavaa tutkimusta innovaatioprosessien eri vaiheista tarvitaan.

Tutkimuksen rinnalla tulisi selvittää erilaisten tuki-instrumenttien mahdollisuutta luovan osaamisen hankintaan – esimerkiksi korvamerkittyä innovaatioaseteliä. Toisaalta myös tukea in-house – suunnittelijan palkkaamiselle olisi syytä selvittää. Tämä voisi olla voi olla vielä ostopalveluiden hankkimisen tukemista tehokkaampi tie yritysten innovaatiokyvykkyyden buustaamiseen, jolloin substanssi- ja hankintaosaamista löytyisi talon sisältä. Myös mahdollisuudet luoda käyttäjäkeskeisemmän ajattelutavan muutosta organisaatiossa paranisivat. Vaihtoehtojen vahvuuksista tarvittaisiin tutkittua tietoa panostusten oikeinasettelemiseksi.

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

-

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

-

Boman-Björkell Asta
Muotoilualan asiantuntijajärjestö Ornamo ry

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Jos ei, niin mitä lisäisit? [• Yrittäjyysstrategia on kirjoitettu pääsääntöisesti yritysmuotoneutraalisti. Moniin yrittäjyysstrategian kohtiin osuustoimintamalli sopii keinoksi oikein hyvin. Lähdemme siitä, että osuuskuntamalli on yrittäjyyden välineenä mukana ja se saa toteutusvaiheessa asianmukaisen huomion. Siksi se on tarvittavilta osin tärkeä mainita strategiassa. Strategia olisi myös tällöin linjassa hallitusohjelman osuuskuntia koskevien mainintojen kanssa. Jotta erityiset näkökohdat kuitenkin saataisiin esiin, tulisi yhteisyrittäjyys, tiimiyrittäjyys, yrittäjien verkostot ja osuustoimintamuotoinen yritystoiminta huomioida vahvemmin yrittäjyysstrategiassa.]

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Jos ei, niin mitä muuttaisit? [Markkinatalouden, yritystoiminnan ja yrittäjyyden monimuotoisuus olisi hyvä tuoda vahvemmin esiin. Monet yrittäjyyden muodot ovat arvokkaita taloudelle, työllisyydelle ja ihmisten osallisuudelle, joka syntyy työelämäroolin kautta. Työ, yrittäjyys, talous ja toimeentulo kuuluvat kaikille ihmisille. EVA:n uudessa tutkimuksessa kansalaisten suhtautumisesta eri yrittäjyyden malleihin oli osuustoimintamalli kaikkein suosituin. Asenteellinen pohja kansalla on erinomainen. Katsomme, että osuustoiminnan yrittäjyyspotentialiaali ja työllistämisen mahdollisuudet ovat kasvussa esimerkiksi sosiaali- ja terveyssektorilla, alustataloudessa ja luovan alan liiketoiminnassa.]

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämisessä?

Kyllä [Teemat ovat hyviä ja niihin voidaan oikein hyvin sisällyttää osuustoimintaa koskevia toimenpiteitä. On hyvä, että asiakirjassa on jo nyt osuustoimintaa koskevia mainintoja s. 33, jossa kerrotaan osuuskuntien asemasta työn murroksessa sekä osuuskuntien sääntelystä. Osuuskuntamallin roolia olisi hyvä jo tässä asiakirjassa vahvistaa. Keskeisin ehdotus on, että kohtaan ”2.10 Palvelujen räätälöinti erityisiin tarpeisiin ja tilanteisiin” lisättäisiin loogisesti esimerkiksi

yksinyrittäjyyden jälkeen ”Tiimiyrittäjyys, yrittäjien verkostot, osuustoimintayrittäjyys”. Teksti voisi kuulua vaikkapa seuraavasti: ”Tiimiyrittäjyys, yrittäjien verkostot, osuustoimintayrittäjyys

Osuuskuntia on Suomessa noin 4.500 kpl. Niissä on miljoonia jäseniä. Uusi osuuskuntia on viime vuosina perustettu 150-230 kpl vuosittain. Koska alkavissakin osuuskunnissa on useita jäseniä, osuuskuntien omistajajäseniä on selvästi perustamislukuja lukuja enemmän. Osuuskuntien rooli yrittäjyydessä on moninainen. Henkilöstöomisteiset osuuskunnat luovat jäsenilleen työmahdollisuuksia. Ns. luovien alojen osuuskunnat ovat erityisessä nosteessa. Osatyökykyisille malli soveltuu myös hyvin. Yrittäjäosuuskunnat tuovat voimaa pk-sektorille ja ehkäisee yksinyrittäjyyden pulmia. Osuuskunta sopii myös omistajavaihdoksien välineeksi. Sitkeän työttömyyden alueille osuuskunta tarjoaa mahdollisuuden päästä työhön kiinni, vaikka osittainkin. Osuustoiminnallisissa tiimiyrityksissä opiskellaan yrittäjyyttä oppilaitoksissa. Osuuskuntamallin käyttöön on paljon uusiakin mahdollisuuksia mm. alustatalouden aikana. Tasapainoiselle aluekehitykselle ja naisyrittäjyydelle tiimiyrittäjämalli on erityisen merkittävä. Pienten osuuskuntien taloudellista suoriutumista tarkastelevan tutkimuksen (Irantó, 2016) mukaan • pieniä ns. mikro-osuuskuntia (liikevaihto 11 000 – 10 000 000 euroa) on varsin tasaisesti kaikissa maakunnissa, kuitenkin Helsingissä yksistään 17 % • tärkeimmät toimialat ovat taide&viihde&kulttuuri sekä työnvälitys • mikro-osuuskuntien liikevaihto keskimäärin 415 000 €, liikevoitto 5000 € ja omavaraisuusaste 44,5 % • 80 prosentilla aineiston osuuskunnista oli pelkästään lyhytaikaista velkaa

Kansainvälisten tutkimusten mukaan (esim. Benos, Kalogeras, Verhees, Sergaki & Pennings 2015) osuuskuntien jäsenet toivovat osuuskunnilta hyvää taloudellista suoriutumista, vaikka tarkoitus ei olekaan tuottaa suoranaista voittoa. Tämä näkyy myös Irannon tutkimuksen aineistoissa, joissa liiketulokset ovat varsin matalia. Toisaalta osuuskunnat ovat varsin vakavaraisia. Kansainväliset tutkimukset myös viittaavat siihen, että kaikki osuuskunnat eivät toimi tuottavimmalla tasolla eivätkä osuuskuntien voimavarat ole tehokkaassa käytössä. Tehokkuutta ja kasvuhalu voivat merkittävästi rajoittaa rahoituksen pullonkaulat. Tehokkuuspotentiaali osuuskunnissa kuitenkin on: Mäkinen ja Jones (2015) ovat todenneet, että jäsenten omistamalla yhtiöllä on paremmat edellytykset tehokkuuteen kuin sijoittajien omistamalla. Yhteisyrityttäjyyden kiinnostus on myös vahvaa. Osuuskunnan perustamisesta ovat keskimääräistä kiinnostuneempia 35–59-vuotiaat sekä ne, joilla on opisto- tai korkeakoulututkinto. Yritysmuodoista kiinnostavin on toiminimi (51 %), seuraavaksi osakeyhtiö (36 %) ja kolmanneksi osuuskunta (11 %). Osuuskuntamuodon kiinnostusta voidaan pitää korkeana suhteessa perustettujen osuuskuntien määrään. Vastaajat pitävät yhdessä yrittämistä yleensä ja osuuskuntayrittämistä nykyaikaan sopivana. (lähde: Pellervo, 2017 <https://pellervo.fi/osuustoimintauutiset/2018/01/16/osuustoiminnan-suosio-suurinta-paakaupunkiseudulla-tunnettuus-kasvanut-koko-maassa/>).]

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

3.2. Oikein hyvä, että osuuskunta on huomioitu ja yrittäjyysstrategiaa vieläpä yhteensovitetään muiden osuustoimintaakin koskevien toimenpiteiden kanssa.

3.3. Tässä on osuustoiminnalle tärkeitä ajatuksia ja lauseita. Yritys- ja elinkeinorakenteen monipuolistaminen, yrityspalveluiden parempi vastaaminen myös osuustoimintayrittäjyyden nivelkohtiin esimerkiksi perustamiseen, kasvuun ja osuustoimintamallin käyttöön omistajavaihdoksen välineenä. Luovilla aloilla osuuskunnat ovat merkittävä tekijä. Kotimaiselle omistajuudessa osuustoimintamalli on merkittävä.

3.5. Aluekehityksessä osuustoiminta on merkittävä väline. Tässä on myös tärkeä yhteys hallituksen ilmastonmuutoksen vastaiseen työhön, näemme, että osuuskuntamallilla voidaan synnyttää bioenergian tuotanto- ja jakeluketjuja, jotka edistävät paitsi alueiden elinkelpoisuutta niin hiilineutraalisuustavoitteita.

3.7. Yrittäjille suunnattuja räätälöityjä palveluita tarvitaan myös osuuskuntayrittäjille, kuten olemme tuoneet esiin.

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

Kannatamme varsin konkreettisia toimenpiteitä. Asiantuntijoilla on osuustoimintaan liittyvää osaamista, materiaaleja ja kontakteja on, mutta neuvontaan ja koulutukseen tarvitaan tekijöitä ja työaikaa. Tiimiyrittäjyydessä on monia seikkoja, joiden vuoksi neuvojilta ja kouluttajilta vaaditaan erityistietämystä ja paneutumista: perustajaryhmien neuvontaa sekä toiminnan aikaista valmennusta ja tukea.

Yksityisten järjestöjen voimavarat eivät riitä. Tiimiyrittäjyyden, yrittäjien verkostojen ja osuuskuntamallin sekä miksei myös yhteiskunnallista yrittäjyyttä varten olisi hyvä perustaa esimerkiksi Ruotsin mallin mukainen erityisneuvontaorganisaatio, joka tukeutuisi esimerkiksi Osuustoimintakeskus Pellervo ry:n ja Coop Finland - Osuustoiminnan Kehittäjät ry:n verkostoon. Erityisneuvontaorganisaation kohderyhmät olisivat yritysten perustajat, kehittäjät ja yritysneuvojat, jotka haluavat syventää osaamistaan.

Tällaisessa organisaatiossa voisi olla muutama palkattu työntekijä ja suuri verkosto innokkaita neuvoja ja kouluttajia. Toiminta voidaan käynnistää heti, kun päätös saadaan aikaan. Mitään harjoittelu-aikaa ei tarvita.

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

Yllä mainittuun erikoisneuvontaan suoritemittarit ja tulostittarit. Suoritemittareina voivat olla esimerkiksi annettu neuvonta ja koulutus sekä tulostittareina neuvonnan vaikutuksesta perustetut yritykset, koulutussuoritteet ja koulutuksista saatu palaute.

Toimintatapa voidaan mallintaa ja lisätä

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

Muita huomioita

s. 1. Monipuolistaa elinkeinorakennetta on hyvä tavoite. Monipuolistaa yrittäjyyden malleja on myös hyvä tavoite saada useampi ihminen työn ja yrittäjyyden syrjään kiinni.

s. 9. Suomen pitkän ajan menestyksen keskeinen tekijä on ollut työn tuottavuuden kasvu. Sen takana on yritysten ja muiden taloudellisten toimijoiden kehitystyö ja toimialasiirtymät, mutta myös koko yhteiskunnan perusrakenteen kehitys koulutuksesta ja terveydenhuollosta alkaen. Yhteiskunnan sosiaalisen tasapainon vuoksi tarvitaan työhön ja toimeliaisuuteen kaikkia ihmisiä. On hyvä luoda väyliä kaikkien ihmisten osallisuudelle. Ns. matalan tuottavuuden työpaikoilla voi olla suuri merkitys monessa suhteessa koko yhteiskunnalle.

s. 15. Tiimiyrittäjyys, osuuskuntamalli madaltaa kynnystä lähteä yrittämään. Oppilaitoksissa käytetään paljon tiimiyrittäjyyden menetelmää yrittäjyyden valmentutumisympäristönä.

s. 16. Alustataloutteen osuuskuntamallilla on paljon annettavaa. Tarvitaan kehitys-, koulutus- ja neuvontatyötä.

s. 20 ja 26. Kyllin ei voi tosiaan korostaa osaamisen merkitystä. Kannatamme voimallisesti yrittäjyyskoulutukseen ja -valmennukseen panostamista. Erityisasemassa on johdon koulutus. Esimerkinomaisesti, onko varmasti opetettu osuustoimintayrityksen kilpailuedut ja niiden johtaminen? Uskoaksemme tämä saattaa olla suurin kysymys koko yrittäjyyden edistämisestä. Osuustoimintayrityksissä ja keskinäisissä yrityksissä on melkein koko Suomen kansa mukana. Uusia osuustoimintayrityksiä suunnitellaan ja perustetaan. Tämän liittyvä osaaminen ja perusvalmiudet ovat kansalaisilla varsin vaihtelevia. Yritysmallia ei tarpeeksi tunneta. Se ei ehkä ole tullut esiin parin vuosikymmenen koulutusputken aikana eikä välttämättä aikuiskoulutuksessakaan.

2. 26. Yrittäjyyskasvatukseen huomion kiinnittäminen on perustavaa laatua oleva asia. Täällä osuuskuntamalli onkin siinä mielessä hyvin mukana, että oppilaitoksissa on oppilaitososuuskuntia.

s. 22. Finnveralta toivomme yritysmuotoneutraaliutta. Viittaamme erityisesti alkutakaukseen ja pk-takaukseen, joita ei tällä hetkellä myönnetä osuuskunnille.

s. 23. Humanististen alojen ”pakkotyöttömyys” ei aukea lukijalle. Humanistisille tahoille on syntynyt osuuskuntamuotoista (mm. Osuuskunta Sigillum) yritystoimintaa. Mahdollisuudet ovat valtavat.

Karhu Sami
Osuustoimintakeskus Pellervo ry

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Jos ei, niin mitä lisäisit? [. Yrittäjyysstrategia on laadittu kasvuyrittäjien näkökulmasta. Kuitenkin ylivoimaisesti suurin osa Suomen yrittäjistä on pien- ja yksinyrittäjiä, joista harvoilla on merkittäviä kasvuun suunnitelmia. Niin ikään asiantuntijayrittäjyyttä ei ole huomioitu. Asiantuntijayrittäjät tulevat olemaan merkittävässä roolissa yrittäjyyden kasvussa, kun perinteisiä työpaikkoja on vähemmän ja yhä useampi myy omaa osaamistaan ja asiantuntemustaan yrittäjänä. Maaseutuyrittäjyys nähdään strategiassa kapea-alaisena maatalouselinkeinona. Todellisuudessa maaseutuyrittäjyys on paljon muutakin eikä se ole toimialariippuvaista. Kyse maaseutuyrittämisen turvaamisesta ja kasvusta on siinä, miten turvataan verkkoyhteydet ja maaseutualueiden elinvoimaisuus asumiseen ja elämiseen. Strategia on tehty siten, että yritykset kasvavat ja menevät tasaisesti eteenpäin. Siinä ei ole otettu huomioon varautumista yllättäviin maailmantaloudesta tai maailmantilanteesta johtuviin muutoksiin.]

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Jos ei, niin mitä muuttaisit? [Kuten edellä, asiantuntijayrittäjyys ja monialayrittäjyys eli pienet yritykset ja yksinyrittäjät jäävät ulkopuolelle. Pääpaino on kasvuyrittäjyydessä, joka on aina riskialttiimpaa kuin pien- tai asiantuntijayrittäjyys. Luovien alojen yrittäjyys ei myöskään tule esille, vaikka se on kasvanut viime aikoina voimakkaasti. Huolenaiheena ovat investointien ja tuottavuuden hiipumiset sekä uuden teknologian hyödyntämisen heikkous. Vaikuttaa siltä, että Suomessa vain hellittää ajatusta entisestä teknologian kärkipaikasta eikä olla valmiita seuraavaan vaiheeseen. Voiko valtio strategiallaan kannustaa yrityksiä uuteen vauhtiin? Saadaanko koulutuksella uutta ja luovasti ajattelevaa joukkoa yrittäjiksi? Olisiko mahdollista tukea ja kehittää uusia yhteisyrittämisen malleja? Näkemys, että yrittäjien sosiaaliturva toimii hyvin, ei ole millään perusteltu. YEL-järjestelmän alirahoittaminen on suuri uhka yrittäjien sosiaaliturvalle. Emme yhdy näkemukseen, että sosiaaliturvan räätälöinti erikseen yrittämisen ja työelämän erityistilanteita varten olisi potentiaalisesti toteutukseltaan kallista. Digitaaliset järjestelmät voisivat mahdollistaa räätälöinnin

kustannustehokkaasti. Toimiva sosiaaliturva ei ole kasvun este tai kynnyks, vaan kasvua edistävä ja hyvinvointia turvaava mekanismi.]

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämiseksi?

Kyllä

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

1. Ennustettava ja kilpailukykyinen yritysverotus
 - verotuksen mahdollisimman pitkälle viety yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen
 - reaaliaikaiseen ennakkoverotukseen siirtyminen toiminimiyrittäjien kohdalla
 - myöhennetty progressiivinen verotus
 - arvonlisäverovelvollisuus takautuvuuden poistaminen
 - jos arvonlisäveron alarajaa nostetaan, huomioitava se, ettei siitä tule kilpailullinen tekijä sivu- ja päätoimisten yrittäjien välillä – etusijalle alarajahuojennuksen nostaminen
 - alv-maksujen pidemmät maksuajat pienyrittäjille

2. Osaamisen ja osaavan työvoiman saatavuus yritysten kasvun tukena
 - yksinyrittäjien osaamisen tukeminen on tärkeää
 - yrittäjien ohjaaminen oppisopimuskoulutukseen
 - yrittäjyyden vahvistaminen opetussuunnitelmissa ja tutkintojen perusteissa
 - yrittäjyys opettajien perus- ja täydennyskoulutukseen
 - työllistämisen edistäminen:
 - o ensimmäisen työntekijän suora palkkatuki
 - o toisen ja kolmannen työntekijän osalta sairauspoissaolojen riskituki

3. Kasvuhakuisen yritystoiminnan lisääminen
 - erityisesti luovien ja myös humanististen alojen tukeminen ja saaminen yhteen yritystoiminnan kehittämiseen, yrittäjyyden mahdollisuuksien tunnetuksi tekeminen humanistisilla aloilla
 - yhteistyön tukeminen ja uudenlaisten eri alojen yhdistelmien mahdollistaminen ja niihin kannustaminen

- digitalisaation osalta aiempaa enemmän painoa sisältöjen merkitykseen, myös koulutuksessa
4. Sääntelyn ja asioinnin sujuvoittaminen sekä toimivan kilpailun edistäminen
- isojen hankintojen jakaminen osiin, jotta yksityrittäjät voisivat osallistua niihin (esim. julkishallinnon käännös- ja tulkkaukspalveluiden hankinnat)
 - seurataan julkisen sektorin kykyä toteuttaa kilpailutukset niin, että ne toteuttavat vastuullisen kilpailutuksen ohjeistukset, ja lisätään kilpailuttavien tahojen osaamista tämän osalta tarpeen mukaan (ei pistettä)
5. Yrittäjyys aluekehityksen ajurina
- aluepolitiikan tehostaminen, alueellisten mahdollisuuksien huomioiminen, toimipaikasta riippumattomien asiantuntijayrittäjien houkuttelu alueille
6. Yrittäjien uusi alkua, turva ja jaksaminen
- YEL-vakuutuksen tekemisen kannattavammaksi – joustavampi alkuvaihe, laajempi uuden yrittäjän alennus
 - sosiaaliturvan yhdenvertaisuus
 - yhdistelmävakuutuksen kehittäminen
 - yrittäjien maksuhäiriöiden tallennusaikojen lyhentäminen
 - työttömyysturvajärjestelmän kehittäminen, jotta yrittäjällä olisi yllättävissä itsestään riippumattomissa taloudellisissa vaikeuksissa mahdollisuus ”lomauttaa” itsensä
 - jaksamisen parantaminen lisäämällä yksityrittäjien työterveyshuollon kannattavuutta ja tukea
 - yksityrittäjän jaksamisen tukemisena myös työkyvyn ylläpitävää kuntoutusta, johon on mahdollista päästä matalalla kynnyksellä
7. Yrittäjille suunnattujen palveluiden räätälöinti erityisiin tarpeisiin ja tilanteisiin
- korkeakoulutetuille maahanmuuttajille suunnattu yrittäjyyskoulutus
 - räätälöidään palvelujen kielivalikoimaa oikeasti maahanmuuttajaväestön ja sen koulutustason mukaan
 - sellaisten toimenpiteiden lisääminen, jotka ennaltaehkäisevät irtisanomisia maailmantalouden tai muun kriisin yllättäessä, esim. koulutusinvestointien tukeminen rahallisesti, yrityksen liiketoiminnan kehittämisen tukeminen hiljaisena aikana

- osatyökykyisten ja muiden vaikeassa asemassa olevien osalta voi olla olemassa myös yhteiskunnallisia yrityksiä
- räätälöinnissä tulee ottaa huomioon yrittäjien tarjoaminen palveluiden luonne myös asiantuntijatyössä

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

- mahdollisimman konkreettinen
- sellainen, missä on mahdollisimman vähän uusien selvitysten tekemistä ja mahdollisimman paljon konkreettisia tekoja
- tiekartan tulee ottaa huomioon kaikki yritysmuodot, varsinkin pien- ja yksinyrittäjät, asiantuntijaryrittäjät, ja yrittäjyyden sekä muiden työntekomuotojen yhdistäminen

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

- yksinyrittäjän tulot, verojen osuus
- humanististen alojen koulutettujen yrittäjien määrä

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

-

Torvela Tuire
Akavan Erityisalat AE ry - Ammatinharjoittajien ja yrittäjien toimikunta

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Kyllä

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Kyllä

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämisessä?

Kyllä

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

Tilannekuvassa on monipuolisesti hahmotettu yrittäjyyden haasteita ja mahdollisuuksia useamman vuoden ajalla. Lähikuukausien aikana koronavirusepidemia tuo yrittäjien arkeen näiden lisäksi uusia vaatimuksia ennen kaikkea rahoituksen riittävyyden ja osaavan työvoiman säilyttämisen kannalta.

1. Ennustettava ja kilpailukykyinen yritysverotus

Business Finland pitää hallitusohjelman kirjausten toteuttamista tärkeänä.

2. Osaaminen ja osaavan työvoiman saatavuus yritysten kasvun tukena.

Business Finland korostaa erityisesti kansainvälisten osaajien rekrytoinnin helpottamista joko ulkomailta tai Suomessa opiskelleista. Erityisesti tuemme tätä Talent Boost-toiminnalla ja Talent Explorer-rahoituksella. Tämän lisäksi yritysten digivalmiuksien kehittämiseen tulee kiinnittää huomiota.

3. Kasvuhakuisen yritystoiminnan lisääminen

Innovatiivisten ja kansainvälistä kasvua tavoittelevien yritysten edistämien on Business Finlandin keskeisin tehtävä, joten sitä koskevissa toimissa haluamme olla aktiivisesti mukana. Suomessa on laaja noin 6000 henkilön yritysneuvonnan ekosysteemi, mutta se on kuitenkin varsin hajanainen eikä työnjakoa eri toimijoiden kesken ole juurikaan tehty. Uuden Team Finland-strategian avulla voimme koordinoida julkisten toimijoiden työtä, mutta lisäksi on huomioitava laaja yksityinen ja kaupunkien ja alueiden palvelutarjonta. Siten yhteiset toimet esimerkiksi omistajanvaihdosten ja kotimaisen omistajuuden lisäämiseksi ovat tarpeen.

Rahoitusmahdollisuudet ovat monipuolistuneet, mistä joukkorahoitus, Finnveran uudet tuotteet ja ESIRin takausohjelmat ovat hyviä esimerkkejä. Jatkossa vaikuttavuussijoittamisen esteitä olisi syytä poistaa, jotta säätiöt ja yhteisöt voisivat sijoittaa tulevaisuuden haasteiden ratkaisuun.

4. Sääntelyn ja asioinnin sujuvoittaminen sekä toimivan kilpailun edistäminen

Erityisesti pk-yritysten kansainvälistymistä haittaa julkisten hankintojen nykyinen toteutusmalli, jossa hinnalla ja kokonaistoimituksella on suuri merkitys. Business Finland pitää tärkeänä, että hankinnoissa suositaan innovatiivisuutta ja ne ovat kooltaan kohtuullisen kokoisia, jotta myös pk-yritykset voivat niissä menestyä. Näin niille kertyy kotimaisia referenssejä, joita ilman ei kv. tarjouskilpailussa ole menestysmahdollisuuksia.

5. Yrittäjyys aluekehityksen ajurina

Business Finlandin päivittäisessä asiakastyössä ja selvityksissä on osoittautunut, että hyvin menestyviä yrityksiä on kaikilla aloilla ja alueilla. Myös laajempia ekosysteemejä on mahdollista rakentaa alueellisten vahvuuksien pohjalta, mistä on jo useita hyviä esimerkkejä (kuten Lapin matkailu-, Pohjanmaan energia- tai Lounais-Suomen meriteollisuusekosysteemit). Näiden lisäksi maaseudulla on erinomaiset lähtökohdat laajalle ekologisuuteen, kierto- ja biotalouteen sekä resurssiviisauteen pohjautuvalle yritystoiminnalle.

6. Yrittäjän uusi alkua, turva ja jaksaminen

Suomessa on paljon yksinyrittäjiä. Uuden yrityksen perustaminen on helppoa, mutta useimmiten sille ei haeta kasvua, työntekijöitä eikä myöskään omistajia vastuunjakajiksi. Business Finland esittää toiveen, että tässä strategisessa teemassa huomioidaan paitsi yrittäjän vakuutukset ja early warning vaikeuksiin ajautumisesta, myös kasvua positiivisesti ruokkivat toimenpiteet esimerkiksi ensimmäisen työntekijän palkkaamiseksi.

7. Yrittäjille suunnattujen palveluiden räätälöinti erityisiin tarpeisiin ja tilanteisiin.

Kuten edellä todettiin, Suomessa on laaja yritysneuvonnan ekosysteemi. Koska kaikki eivät voi olla kaikkien alojen asiantuntijoita, tarvitaan erikoistumista, työnjakoa ja digitaalisuutta hyödyntäviä polkuja yritysten ongelmanratkaisuun. Tässä yhteydessä on hyvä hyödyntää myös yksityisiä toimijoita EKn, Suomen yrittäjien ja Kauppakamarien verkoston avulla. Myös yrittäjien keskinäiselle vertaistuelle on tarvetta.

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

Business Finland toteaa, että strategiset teemat muodostavan yritysstrategialle sopivan rakenteen. Tiekartalle on tarpeen asettaa tavoitteet esimerkiksi vuodelle 2025 ja purkaa niiden toteutus vuositason konkreettisiksi toimenpiteiksi ja Key Performance Indicatoreiksi.

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

Business Finland kannattaa lämpimästi mittarien käyttöä. Niiden luonnollisesti tulee olla laadukkaita, ja keskittyä tarvittavaa muutosta edistäviin kohteisiin.

Muutamia konkreettisia esimerkkejä voisivat olla:

- Omistajanvaihdosten todellinen lukumäärä ja omistajayrittäjien suhteellinen osuus niistä
- Innovatiivisten julkisten hankintojen osuus
- Aitojen PK-yritysten markkinaosuus julkisissa hankinnoissa
- Yrittäjyyskasvatuksen laajuus toisen ja kolmannen asteen koulutuksessa
- PK-yritysten TKI-yhteistyö korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa
- Yrityksille suunnattujen digitaalisten yrityspalvelujen kattavuus ja käyttäjäkokemus.

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

Business Finland toivoo, että yrittäjyysstrategiaa pystytään edistämään myös akuuttien kriisien aikana. Strategian toimenpiteillä on pitkäaikaisia vaikutuksia ja niiden toimeenpano on tarpeen aloittaa mahdollisimman pian, kun tilanne vain sen sallii.

Pesonen Pekka
Business Finland Oy - Pekka Pesonen, Development Manager, Growth
Companies

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Jos ei, niin mitä lisäisit? [Koko koulutuspolun mittaista yrittäjyyskasvatuksen polkua voi pitää Suomen vahvuutena. Tämä laiveampi osaamisajattelu olisi hyvä näkyä vahvemmin strategiakokonaisuudessa.]

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Kyllä

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämisessä?

Jos ei, niin mitä muuttaisit? [Koulujärjestelmän rooli ja merkitys voisi näkyä vahvemmin. Se muodostaa kuitenkin kivijalan]

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

-

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

-

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

Ysimittari-tutkimus ei liity suoraan strategian vaikuttavuuteen, mutta kylläkin koulun yrittäjyyskasvatuksen vaikuttavuuteen. Tutkimuksen kysymyksenä on, onko yrittäjyyskasvatus vaikuttanut nuorten asenteisiin. Tutkimuksessa selvitetään muun muassa sitä, mikä mielikuva yrittäjyydestä nuorille on syntynyt ja minkälaisia yrittäjyysvalmiuksia he kokevat omaksuneensa peruskoulun aikana. Kysely tehdään kolmelle ikäluokalle, eli vuosina 2004, 2005 ja 2006 syntyneille nuorille. Se tarkoittaa noin 150 000 oppilasta. Kyseessä on maailmanlaajuisestikin ainutlaatuinen tutkimus.

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

-

Pihkala Jussi
OKM - Lausunnonantaja / Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistyksen osasto

Asia: VN/7821/2019

Yrittäjyysstrategia

Yrittäjyysstrategian kattavuus

1. Onko yrittäjyysstrategia mielestäsi kattava siten, että yrittäjyyden edistämisen keskeiset näkökulmat on huomioitu?

Kyllä

Yrittäjän tilannekuva

2. Vastaako yrittäjyyden tilannekuva käsitystäsi yrittäjien tilanteesta?

Jos ei, niin mitä muuttaisit? [yritysrahoituksessa pitäisi huomioida pk-yritysten tarpeet paremmin. Finnvera on liian kallis (kokonaiskorko n. 6%:n luokkaa)]

Strategiset teemat

3. Ovatko strategiset teemat mielestäsi relevantteja yrittäjyyden edistämisessä?

Kyllä

4. Strategisissa teemoissa on alustavasti tunnistettu joitakin toimenpiteitä, tunnistatko lisää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi? - - - Vastaus pyydetään strategiateemakohtaisesti. - - -

Strategia yritysverotuksen osalta tuntuu köykäiseltä. Keskitytty vai aloittaviin yrityksiin ja maksujen ajoittamiseen. Pitää saada parlamentaarinen yli vaalikausien ulottuva yritysverotuksen yhteinen näkemys. Tämä keskeisin asia mietittäessä riskinoton mielekkyyttä.

Työperäisessä maahanmuutossa panostettava ja tuettava niin yrittäjiä kuin työnhakijoita kielitaidon parantamiseen entistä enemmän. Huono kielitaito useim- miten suurin kynnys työllistämässä.

Hankitojen kilpailutuksessa varsinkin haja-asutusalueilla kiinnitettävä huomiota klustereiden syntyyn. Hyvinä esimerkkeinä Joensuun ja Vieremän konepajaklusterit. Kilpailutuskriteereihin vahvasti huomioon ottava alueellisen monipuolisen yritystoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen

Tiekartta

5. Minkälainen tiekartta tukisi strategian toiminnallistamista parhaiten?

-

Mittarit

6. Minkälaiset mittarit tarvitaan, jotta voidaan seurata strategian vaikuttavuutta sekä strategian toteutumista? Ehdota esimerkkejä konkreettisista mittareista.

-

Muita kommentteja / kysymyksiä?

7. Voit kirjoittaa muita kommentteja alla olevaan tekstikenttään.

-

Piirainen Asko
Metsäurakointi Piirainen Oy